

§ 89

Svar på remiss - Promemoria Stärkt skydd för valhemligheten

Beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets förslag som Eskilstuna kommuns yttrande över promemorian Stärkt skydd för valhemligheten.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har inkommit med en skrivelse i ärendet daterad den 7 mars 2018. Av skrivelsen framgår bland annat att Eskilstuna kommun har fått tillfälle att yttra sig över promemorian Stärkt skydd för valhemligheten. Kommunen har beviljats förlängd remisstid till och med den 13 april 2018. Justitiedepartementet har tagit fram promemorian. Förslaget innehåller två delar: dels skärpta krav på skyddet av valsedlar och dels stärkt valhemlighet genom bättre möjlighet att personrösta.

Valhemligheten i Sverige avgörs, med några få undantag, till exempel budröstning, bakom valskärmen. Valsedlar finns tillgängliga i anslutning till eller i vallokalen. Det finns invändningar mot systemet att tillhandahålla valsedlar öppet. Det finns också vissa indikationer på att förståelsen för det svenska systemet minskat på senare år, bland annat bland utländska medborgare som röstar i Sverige i Europaparlamentsvalet. För att ytterligare stärka skyddet för valhemligheten föreslår promemorian ändringar i vallagen som innebär att det ställs krav på att det i anslutning till en vallokal eller röstningslokal för förtidsröstning ska ordnas en avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut. För att kravet på avskärmning ska vara uppfyllt krävs att valsedelstället effektivt skyddas från insyn från andra väljare så att en väljare kan välja sina valsedlar utan påverkan och insyn från andra väljare.

Kommunledningskontorets bedömning är att förslaget försvårar möjligheten för röstmottagarna och partierna att kontrollera tillhandahållandet av valsedlar. Detta kan i sin tur leda till att röstningsförfarandet för den enskilde väljaren tar längre tid, vilket blir särskilt påtagligt i större valdistrikt, och i de röstningslokaler för förtidsröstning som under sista veckan före valdagen tar emot ett stort antal väljare. Samtidigt finns det en problematik i att väljare kan känna obehag med dagens system då det kan upplevas som att de inte får vara ifred då de tar sina valsedlar. Även om dagens system fungerar bra, är väljarens upplevelse och förtroende för röstningsförfarandet central. Det finns dock en uppenbar risk att valhemligheten ifrågasätts då röstmottagarna måste göra täta kontroller av valsedlarna och då kan upplevas få kunskap om vilka valsedlar som har haft störst åtgång.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande	
------------------	--	--------------------	--

Kommunledningskontoret delar den uppfattning som tidigare framförts från bland annat Valmyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting att nuvarande valsedelssystem bör ses över i sin helhet och att ett förenklat och förbättrat system, om möjligt, bör vara på plats inför de allmänna valen år 2022. I avvaktan på ett nytt system för valsedlar föreslår kommunledningskontoret att Eskilstuna kommun ska ställa sig bakom promemorians förslag om att valsedlarna ska läggas ut på en avskärmad plats.

I promemorian föreslås det att vallagen ska ändras så att ett tillskrivet namn på en blank valsedel eller en så kallad partivalsedel ska räknas som en personröst förutsatt att det är fråga om en kandidat som partiet har anmält. Förslaget ger möjlighet att personrösta även för väljare som inte har tillgång till partiernas namnvalsedlar, till exempel de som förtidsröstar från en annan ort än i hemkommunen. Möjligheten att använda en blank valsedel för att göra både ett partival och ett personval kan också bidra till att ytterligare stärka den enskilda väljarens möjligheter att själv skydda sin valhemlighet.

Kommunledningskontoret ser enbart fördelar med förslaget i promemorian och föreslår att Eskilstuna kommun ska tillstyrka förslaget i dess helhet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2018 för att den nya lagstiftningen ska tillämpas vid valet till Europaparlamentet 2019. Förslaget innebär ökade kostnader för kommunerna genomförande av val, vilket enligt promemorian täcks med ökade statsbidrag. I händelse av ett omval eller ett tidigt extra val som inträffar före valet till Europaparlamentet vore det önskvärt att nuvarande lagstiftning ska fortsätta att gälla, åtminstone i den del som avser tillhandahållandet och skyddet av valsedlar.

Kommunledningskontoret föreslår därför att lagändringarna ska träda ikraft den 1 april 2019 istället för den 1 oktober 2018. Kommunledningskontoret förutsätter också att finansieringsprincipen tillämpas fullt ut.

Beslutet skickas till:

Justitiedepartementet

Kommunstyrelsen, kommunledningskontoret, ledningsstaben

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	---